

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2024. gada 25. novembrī
(OR. en)

15095/24

Starpiestāžu lieta:
2024/0599(NLE)

SOC 797
EMPL 547
ECOFIN 1228
EDUC 428

LEĢISLATĪVIE AKTI UN CITI DOKUMENTI

Temats: PADOMES LĒMUMS par dalībvalstu nodarbinātības politikas
pamatnostādnēm

PADOMES LĒMUMS (ES) 2024/...

(... gada ...)

par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 148. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu¹,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu²,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu³,

¹ 2024. gada 23. oktobra atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).

² 2024. gada 23. oktobra atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).

³ 2024. gada 23. oktobra atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).

tā kā:

- (1) Lai sasniegtu Līguma par Eiropas Savienību (LES) 3. pantā noteiktos mērķus par pilnīgu nodarbinātību un sociālo attīstību, līdzsvarotu ekonomisko izaugsmi, augsta līmeņa vides aizsardzību un vides kvalitātes uzlabošanu, dalībvalstīm un Savienībai ir jāizstrādā koordinēta stratēģija nodarbinātības jomā un jo īpaši jātiecas atbalstīt kvalificētu, izglītotu un pielāgoties spējīgu darbaspēku, kā arī tādus iekļaujošus, noturīgus darba tirgus, kas ir vērsti uz nākotni un spēj reaģēt uz pārmaiņām ekonomikā. Dalībvalstīm nodarbinātības veicināšana jāuzskata par vispārsvarīgu jautājumu un sava darbība šajā jomā jākoordinē Padomē.
- (2) Savienībai ir jāapkaro sociālā atstumtība un diskriminācija un ir jāveicina sociālais taisnīgums un aizsardzība, sieviešu un vīriešu līdztiesība, paaudžu solidaritāte un bērnu tiesību aizsardzība, kā noteikts LES 3. pantā. Nosakot un īstenojot savu politiku un darbības, Savienībai ir jāņem vērā prasības, kas saistītas ar augsta līmeņa nodarbinātības veicināšanu, atbilstīgas sociālās aizsardzības nodrošināšanu, sociālās atstumtības apkarošanu, kā arī ar izglītības, mācību un cilvēku veselības aizsardzības līmeņa paaugstināšanu, kā tas noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 9. pantā.

- (3) Saskaņā ar LESD Savienība ir izstrādājusi un īstenojusi politikas koordinēšanas instrumentus ekonomikas un nodarbinātības politikas jomās. Šā lēmuma pielikumā izklāstītās dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnes (“nodarbinātības pamatnostādnes”), kas ir daļa no minētajiem instrumentiem, kopā ar dalībvalstu un Savienības ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādnēm, kuras noteiktas Padomes Ieteikumā (ES) 2015/1184⁴, veido integrētās pamatnostādnes. Nodarbinātības pamatnostādnes ir jāizmanto par pamatu politikas īstenošanai dalībvalstīs un Savienībā, un tām ir jāatspoguļo dalībvalstu savstarpējā atkarība. Tā rezultātā tapušais koordinētais Savienības un valstu politikas un reformu kopums veido pienācīgu vispārēju, ilgtspējīgu ekonomikas un sociālās politikas risinājumu salikumu, kam būtu jārada plašāka pozitīva ietekme uz darba tirgiem un sabiedrību kopumā, jāstiprina ekonomiskā un sociālā noturība un efektīvi jāreaģē uz vidēja un ilgtermiņa problēmām, kā arī sekām, ko izraisa tādas krīzes kā Covid-19 pandēmija un augošā dzīves dārdzība saistībā ar Krievijas agresijas karu pret Ukrainu.

⁴ Padomes Ieteikums (ES) 2015/1184 (2015. gada 14. jūlijs) par vispārējām pamatnostādnēm dalībvalstu un Eiropas Savienības ekonomikas politikai (OV L 192, 18.7.2015., 27. lpp.).

- (4) Lai veicinātu ekonomisko un sociālo progresu, iekļaujošu augšupējo konvergenci, atbalstītu zaļo un digitālo pārkārtošanos, stiprinātu Savienības rūpniecisko bāzi un konkurētspēju un panāktu iekļaujošus un noturīgus darba tirgus Savienībā, dalībvalstīm būtu jānovērš darbaspēka un prasmju trūkums un jāveicina kvalitatīva un iekļaujoša izglītība un mācības visiem, īpašu uzmanību pievēršot pamatprasmju uzlabošanai, jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošu studentu vidū, un *STEM* (zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika) skolās un augstākajā izglītībā, uz nākotni orientētai profesionālajai izglītībai un apmācībai, prasmju pilnveidei un pārkvalifikācijai mūža garumā, kā arī efektīvai aktīvai darba tirgus politikai un labākiem darba apstākļiem un karjeras iespējām, vienlaikus ņemot vērā sociālo partneru nozīmi un autonomiju. Tas ir īpaši svarīgi mazāk attīstītajiem, attālajiem un tālākajiem Savienības reģioniem, kur vajadzības ir vislielākās. Trūkumu var vēl vairāk novērst, uzlabojot taisnīgu ES iekšējo mobilitāti darba ņēmējiem un izglītojamajiem un piesaistot talantus no valstīm ārpus Savienības. Turklāt būtu jāstiprina saikne starp izglītības un mācību sistēmām un darba tirgu un būtu jāatzīst prasmes, zināšanas un kompetences, kas iegūtas neformālās un ikdienējās mācīšanās rezultātā.

- (5) Nodarbinātības pamatnostādnes atbilst Savienības jaunajam ekonomikas pārvaldības satvaram, kas stājas spēkā 2024. gada 30. aprīlī⁵ un spēkā esošajiem Savienības tiesību aktiem un dažādām Savienības iniciatīvām, tostarp Padomes 2021. gada 14. jūnija⁶, 2021. gada 29. novembra⁷, 2022. gada 5. aprīļa⁸, 2022. gada 16. jūnija⁹, 2022. gada 28. novembra¹⁰, 2022. gada 8. decembra¹¹,

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

⁶ Padomes Ieteikums (ES) 2021/1004 (2021. gada 14. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Garantiju bērniem (OV L 223, 22.6.2021., 14. lpp.).

⁷ Padomes Ieteikums (2021. gada 29. novembris) par jaukta tipa mācīšanās pieejām kvalitatīvai un iekļaujošai pamatizglītībai un vidējai izglītībai (OV C 504, 14.12.2021., 21. lpp.).

⁸ Padomes Ieteikums (2022. gada 5. aprīlis), “Veidot tiltus efektīvai sadarbībai augstākās izglītības jomā Eiropā” (OV C 160, 13.4.2022., 1. lpp.)

⁹ Padomes Ieteikums (2022. gada 16. jūnijs) par mācīšanos zaļās pārkārtošanās un ilgtspējīgas attīstības vajadzībām (OV C 243, 27.6.2022., 1. lpp.), Padomes Ieteikums (2022. gada 16. jūnijs) par Eiropas pieeju mikroapliecinājumiem mūžizglītībā un nodarbināmībā (OV C 243, 27.6.2022., 10. lpp.), Padomes Ieteikums (2022. gada 16. jūnijs) par individuāliem mācību kontiem (OV C 243, 27.6.2022., 26. lpp.) un Padomes Ieteikums (2022. gada 16. jūnijs) par to, kā nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti (OV C 243, 27.6.2022., 35. lpp.).

¹⁰ Padomes Ieteikums (2022. gada 28. novembris) “Ceļi uz panākumiem skolā” un ar ko aizstāj Padomes 2011. gada 28. jūnija Ieteikumu par politiku, lai mazinātu mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu (OV C 469, 9.12.2022., 1. lpp.).

¹¹ Padomes Ieteikums (2022. gada 8. decembris) par piekļuvi cenas ziņā pieejamai un kvalitatīvai ilgtermiņa aprūpei (OV C 476, 15.12.2022., 1. lpp.) un Padomes Ieteikums (2022. gada 8. decembris) par agrīno pirmsskolas izglītību un aprūpi: Barselonas mērķrādītāji 2030. gadam (OV C 484, 20.12.2022., 1. lpp.).

2023. gada 30. janvāra¹², 2023. gada 12. jūnija¹³ un 2023. gada 27. novembra¹⁴ ieteikumiem, Komisijas Ieteikumam (ES) 2021/402¹⁵, Padomes 2021. gada 26. februāra rezolūcijai¹⁶, Komisijas 2021. gada 9. decembra paziņojumam “Ekonomikas, kas darbojas cilvēku labā, veidošana. Rīcības plānu sociālajai ekonomikai”, 2020. gada 30. septembra paziņojumam par Digitālās izglītības rīcības plānu 2021. –2027. gadam, 2021. gada 3. marta paziņojumam “Savienība, kurā valda līdztiesība: personu ar invaliditāti tiesību stratēģija 2021.–2030. gadam”, 2022. gada 7. septembra paziņojumam par Eiropas Aprūpes stratēģiju, 2023. gada 1. februāra paziņojumam par Zaļā kursa industriālo plānu neto nulles emisiju laikmetam, 2023. gada 25. janvāra paziņojumam par sociālā dialoga stiprināšanu Eiropas Savienībā, 2022. gada 28. septembra paziņojumam par labāku dalībvalstu rīcībpolitiku distributīvās ietekmes novērtēšanu un 2024. gada 20. marta paziņojumam “Darbaspēka un prasmju trūkums ES – rīcības plāns”, Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumiem (ES) 2021/2316¹⁷ un (ES) 2023/936¹⁸,

¹² Padomes Ieteikums (2023. gada 30. janvāris) par adekvātu minimālo ienākumu, kas nodrošina aktīvu iekļaušanu (OV C 41, 3.2.2023., 1. lpp).

¹³ Padomes Ieteikums (2023. gada 12. jūnijs) par sociālā dialoga stiprināšanu Eiropas Savienībā (OV C, C/2023/1389, 6.12.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1389/oj>).

¹⁴ Padomes Ieteikums (2023. gada 27. novembris) par sociālās ekonomikas pamatnosacījumu izstrādi (OV C, C/2023/1344, 29.11.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1344/oj>).

¹⁵ Komisijas Ieteikums (ES) 2021/402 (2021. gada 4. marts) par iedarbīgu un aktīvu atbalstu nodarbinātībai pēc Covid-19 krīzes (*EASE*) (OV L 80, 8.3.2021., 1. lpp.).

¹⁶ Padomes Rezolūcija par stratēģisku satvaru Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā ceļā uz Eiropas izglītības telpu un turpmāk (2021–2030) (OV C 66, 26.2.2021., 1. lpp.).

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2021/2316 (2021. gada 22. decembris) par Eiropas Jaunatnes gadu (2022) (OV L 462, 28.12.2021., 1. lpp.).

¹⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2023/936 (2023. gada 10. maijs) par Eiropas Prasmju gadu (OV L 125, 11.5.2023., 1. lpp.).

un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvām (ES) 2022/2041¹⁹,
(ES) 2022/2381²⁰, (ES) 2023/970²¹ un (ES) 2024/2831²².

-
- ¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2022/2041 (2022. gada 19. oktobris) par adekvātām minimālajām algām Eiropas Savienībā (OV L 275, 25.10.2022., 33. lpp.).
- ²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2022/2381 (2022. gada 23. novembris) par dzimumu līdzsvara uzlabošanu biržā kotētu uzņēmumu direktoru vidū un saistītiem pasākumiem (OV L 315, 7.12.2022., 44. lpp.).
- ²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/970 (2023. gada 10. maijs) par to, lai ar darba samaksas pārredzamības un izpildes mehānismu stiprinātu to, kā tiek piemērots princips par vienādu darba samaksu vīriešiem un sievietēm par vienādu vai vienādi vērtīgu darbu (OV L 132, 17.5.2023., 21. lpp.).
- ²² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/2831 (2024. gada 23. oktobris) par darba nosacījumu uzlabošanu platformu darbā (OV L, 2024/2831, 11.11.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj>).

- (6) Eiropas pusgads apvieno šos dažādos instrumentus visaptverošā sistēmā, ar kuras palīdzību tiek īstenota integrēta daudzpusēja ekonomikas un nodarbinātības politikas koordinācija un uzraudzība Savienībā. Cenšoties panākt vides ilgtspēju, ražīgumu, taisnīgumu un makroekonomisko stabilitāti, Eiropas pusgadā ir integrēti Eiropas sociālo tiesību pīlāra principi, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija izsludināja 2017. gada novembrī²³ (“Eiropas sociālo tiesību pīlārs”), un tā uzraudzības instruments, proti, sociālo rezultātu pārskats, kas ļauj arī veikt augšupējās sociālās konverģences risku un problēmu analīzi Savienībā, un paredzēta cieša sadarbība ar sociālajiem partneriem, pilsonisko sabiedrību un citām ieinteresētajām personām. Eiropas pusgads arī atbalsta Apvienoto Nāciju Organizācijas noteikto ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu. Savienības un dalībvalstu ekonomikas un nodarbinātības politikai būtu jāiet rokrokā ar taisnīgu Savienības pārkārtošanos uz klimatneitrālu, vides ziņā ilgtspējīgu un digitālu ekonomiku, jāuzlabo konkurētspēja un ražīgums, jānodrošina pienācīgi darba apstākļi, jāveicina inovācija, jāsekmē demokrātija darbā, sociālais dialogs, sociālais taisnīgums, vienlīdzīgas iespējas un augšupēja sociālekonomiskā konverģence, jānovērš nevienlīdzība un reģionālās atšķirības, kā arī jācīnās pret nabadzību un sociālo atstumtību.

²³ Iestāžu kopīgā proklamācija par Eiropas sociālo tiesību pīlāru (OV C 428, 13.12.2017., 10. lpp.).

- (7) Klimata pārmaiņas un citas ar vidi saistītas problēmas, nepieciešamība nodrošināt taisnīgu zaļo pārkārtošanos, enerģētiskā neatkarība un uzlabota neto nulles emisiju industriju konkurētspēja un nepieciešamība nodrošināt Eiropas atvērto stratēģisko autonomiju, kā arī digitalizācijas, mākslīgā intelekta un platformu ekonomikas attīstība, tāldarba pieaugums un demogrāfiskās pārmaiņas būtiski pārveido Savienības ekonomiku un sabiedrību. Savienībai un tās dalībvalstīm ir jāsadarbojas, lai pilnvērtīgi un proaktīvi reaģētu uz šādām strukturālajām pārmaiņām un pēc vajadzības pielāgotu pašreizējās sistēmas, atzīstot ciešo savstarpējo atkarību, kas pastāv starp dalībvalstu ekonomiku un darba tirgu un ar tiem saistīto politiku. Tālab gan Savienības, gan valstu līmenī, vienlaikus atzīstot sociālo partneru lomu, ir nepieciešama koordinēta, vērienīga un efektīva politiskā rīcība, kas būtu saskaņā ar LESD un Savienības noteikumiem par ekonomikas pārvaldību, ņemot vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru. Šādai politikas rīcībai būtu jāaptver ilgtspējīgu investīciju palielināšana visos Savienības reģionos, atjaunota apņemšanās pareizā secībā veikt reformas un investīcijas, kas sekmē ilgtspējīgu un iekļaujošu ekonomisko izaugsmi, kvalitatīvu darbvietu izveidi, ražīgumu, taisnīgus darba apstākļus, sociālo un teritoriālo kohēziju, augšupēju sociālekonomisko konvergenci, noturību un fiskālās atbildības īstenošanu.

Kā norādīts Ieteikumā par mācīšanos zaļās pārkārtošanās un ilgtspējīgas attīstības vajadzībām, izglītības un mācību dimensijas sistemātiska integrēšana citās rīcībpolitikās, kas saistītas ar zaļo pārkārtošanos un ilgtspējīgu attīstību mūžizglītības perspektīvā, var atbalstīt minēto rīcībpolitiku īstenošanu. Atbalsts būtu jāsniedz no esošajām Savienības finansēšanas programmām un jo īpaši no Atveseļošanas un noturības mehānisma, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/241²⁴, un no kohēzijas politikas fondiem, tostarp no Eiropas Sociālā fonda Plus, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1057²⁵, un no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, ko reglamentē Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1058²⁶, kā arī no Taisnīgas pārkārtošanās fonda, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1056²⁷. Politiskajā rīcībā būtu jāapvieno pasākumi piedāvājuma jomā un pieprasījuma jomā, vienlaikus ņemot vērā šādu pasākumu ietekmi uz ekonomiku, vidi, nodarbinātību un sociālo jomu.

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1057 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013 (OV L 231, 30.6.2021., 21. lpp.).

²⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1058 (2021. gada 24. jūnijs) par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu (OV L 231, 30.6.2021., 60. lpp.).

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1056 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Taisnīgas pārkārtošanās fondu (OV L 231, 30.6.2021., 1. lpp.).

- (8) Eiropas sociālo tiesību pīlārā ir noteikti divdesmit principi un tiesības atbalstīt labi funkcionējošus un taisnīgus darba tirgus un labklājības sistēmas, kas strukturētas trīs kategorijās: vienādas iespējas un darba tirgus pieejamība, taisnīgi darba apstākļi un sociālā aizsardzība un iekļaušana. Minētie principi un tiesības dod stratēģisku ievirzi Savienībai, nodrošinot, ka pārkārtošanās uz klimatneitralitāti, vides ilgtspēju un digitalizāciju, kā arī demogrāfiskās pārmaiņas ir sociāli godīgas un taisnīgas un saglabā teritoriālo kohēziju. Eiropas sociālo tiesību pīlārs kopā ar sociālo rezultātu pārskatu veido norādes, lai pārraudzītu dalībvalstu nodarbinātības un sociālos rādītājus, tostarp augšupējo sociālo konvergenci Savienībā Eiropas pusgada laikā, virzītu reformas un investīcijas valsts, reģionālā un vietējā līmenī un mūsdienu ekonomikā apvienotu sociālos un tirgus aspektus, arī veicinot sociālo ekonomiku. Komisija 2021. gada 4. martā nāca klajā ar rīcības plānu Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanai (“rīcības plāns”), kurā iekļauti vērienīgi, tomēr reāli Savienības 2030. gada pamatmērķrādītāji attiecībā uz nodarbinātību (ka nodarbinātiem vajadzētu būt vismaz 78 % iedzīvotāju vecumā no 20 līdz 64 gadiem), prasmēm (ka mācībās katru gadu būtu jāpieņem vismaz 60 % visu pieaugušo) un nabadzības samazināšanu (ka nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku skaits būtu jāsamazina vismaz par 15 miljoniem, un to skaitā vajadzētu būt pieciem miljoniem bērnu), (“Savienības 2030. gada pamatmērķrādītāji”) un papildu apakšmērķrādītāji, kā arī pārskatītais sociālo rezultātu pārskats.

- (9) Valstu vai valdību vadītāji Portu sociālajā samītā 2021. gada 8. maijā atzina Eiropas sociālo tiesību pīlāru par būtisku atveseļošanas elementu, norādot, ka tā īstenošana stiprinās Savienības virzību uz digitālu, zaļu un taisnīgu pārkārtošanos un palīdzēs sasniegt augšupēju sociālo un ekonomisko konvergenci un risināt demogrāfiskās problēmas. Valstu vai valdību vadītāji uzsvēra, ka sociālā dimensija, sociālais dialogs un aktīva sociālo partneru iesaistīšana ir izteikti konkurētspējīgas sociālās tirgus ekonomikas pamatā un atzinīgi novērtēja jaunos Savienības pamatmērķrādītājus. Viņi apstiprināja savu Eiropadomes Stratēģiskajā programmā 2019.–2024. gadam noteikto apņemību turpināt intensificēt Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanu Savienības un valstu līmenī, pienācīgi ņemot vērā attiecīgās kompetences, kā arī subsidiaritātes un proporcionalitātes principu. Visbeidzot, viņi uzsvēra, ka ir svarīgi arī augstākajā līmenī cieši sekot līdzi panāktajam progresam virzībā uz Eiropas sociālo tiesību pīlāra un Savienības 2030. gada pamatmērķrādītāju īstenošanu.

- (10) Valstu vai to valdību vadītāji Portu sociālajā samītā un 2021. gada jūnija Eiropadome atzinīgi novērtēja Savienības 2030. gada pamatmērķrādītājus. Kopā ar sociālo rezultātu pārskatu tie palīdzēs uzraudzīt progresu virzībā uz Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošanu politikas koordinēšanas ietvaros Eiropas pusgada kontekstā. Portu sociālais samits turklāt aicināja dalībvalstis noteikt vērienīgus nacionālos mērķrādītājus, kuriem, pienācīgi ņemot vērā katras dalībvalsts izejas pozīciju, būtu jāsniedz atbilstīgs ieguldījums Savienības 2030. gada pamatmērķrādītāju sasniegšanā. Laikposmā no 2021. gada septembra līdz 2022. gada jūnijam pēc Komisijas uzaicinājuma dalībvalstis iesniedza savus nacionālos mērķrādītājus. 2022. gada jūnija Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju tiesību aizsardzības padomē dalībvalstu ministri uzsvēra, ka ir svarīgi cieši sekot līdzi panāktajam progresam virzībā uz Eiropas sociālo tiesību pīlāra un Savienības 2030. gada pamatmērķrādītāju īstenošanu. Ņemot to vērā, minēto nacionālo mērķrādītāju sasniegšanā gūto progresu uzrauga Vienotajā nodarbinātības ziņojumā, ko Padome pieņēma 2024. gada 11. martā (“2024. gada vienotais nodarbinātības ziņojums”), un tas ir integrēts Eiropas pusgada uzraudzības instrumentos. Turklāt 2024. gada vienotajā nodarbinātības ziņojumā izmēģinājuma kārtā bija ietverta “valstu pirmā posma analīze” par iespējamiem riskiem augšupējai sociālajai konverģencei, kura bija balstīta uz sociālās konverģences sistēmas iezīmēm un kurā bija norādīts, ka septiņas dalībvalstis saskaras ar iespējamiem riskiem. Vadoties no minētā secinājuma, minētajām septiņām dalībvalstīm tika veikta padziļināta “otrā posma analīze”, kas parādīja, ka vispārējie izaicinājumi nav apstiprināti attiecībā uz visām šīm dalībvalstīm.

- (11) Pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā Eiropadome savos 2022. gada 24. februāra secinājumos nosodīja Krievijas darbības, kuru mērķis ir graut Eiropas un globālo drošību un stabilitāti, un pauda solidaritāti ar Ukrainas tautu, uzsvērdama to, ka Krievija pārkāpj starptautiskās tiesības un Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu principus. Pašreizējā kontekstā pagaidu aizsardzība, kas piešķirta ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382²⁸ un pagarināta ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2023/2409²⁹, Savienībā sniedz ātru un efektīvu palīdzību pārvietotajām personām, kuras bēg no Krievijas agresijas kara pret Ukrainu, un ļauj šādām pārvietotajām personām izmantot minimālās tiesības visā Savienībā, kas nodrošina pienācīgu aizsardzības līmeni. Piedaloties Savienības darba tirgos, no Ukrainas pārvietotās personas var turpināt dot ieguldījumu Savienības ekonomikas stiprināšanā un palīdzēt atbalstīt savu valsti un cilvēkus, kuri palikuši Ukrainā. Šādi iegūta pieredze un prasmes nākotnē var dot ieguldījumu Ukrainas atjaunošanā. Nepavadītiem bērniem un pusaudžiem pagaidu aizsardzība piešķir tiesības uz likumisku aizbildnību un piekļuvi bērnu izglītībai un aprūpei. Dalībvalstīm būtu jāturpina iesaistīt sociālos partnerus tādu politikas pasākumu izstrādē, īstenošanā un izvērtēšanā, kuru mērķis ir risināt ar nodarbinātību un prasmēm, tostarp kvalifikāciju atzīšanu, saistītas problēmas, ar ko saskaras no Ukrainas pārvietotie cilvēki. Sociālajiem partneriem ir būtiska loma minētā kara ietekmes samazināšanā nodarbinātības un ražošanas saglabāšanas ziņā.

²⁸ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/382 (2022. gada 4. marts), ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu (OV L 71, 4.3.2022., 1. lpp.).

²⁹ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2023/2409 (2023. gada 19. oktobris), ar ko pagarina ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382 ieviesto pagaidu aizsardzību (OV L, 2023/2409, 24.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

- (12) Darba tirgus reformām, tostarp valstu algu noteikšanas mehānismiem, būtu jāievēro valstu sociālā dialoga un koplīguma sarunu prakse, kā arī sociālo partneru autonomija, lai nodrošinātu taisnīgas algas, kas nodrošina pienācīgu dzīves līmeni, ilgtspējīgu izaugsmi un augšupēju sociālekonomisko konvergenci. Šādām reformām būtu jādod iespēja plaši apsvērt sociālekonomiskos faktorus, tostarp ilgtspējas, konkurētspējas, inovācijas, kvalitatīvu darbvietu izveides, taisnīgu darba apstākļu, demokrātijas darbā, dzimumu līdztiesības, nodarbinātu personu nabadzības, izglītības, mācību un prasmju, sabiedrības veselības, sociālās aizsardzības un iekļaušanas, kā arī faktisko ienākumu uzlabojumus. 2024. gada Valdušesas samitā tika atkārtoti apstiprināta sociālā dialoga nozīme, risinot problēmas darba pasaulē, tostarp darbaspēka un prasmju trūkumu.

- (13) Atveseļošanas un noturības mehānisms un citi Savienības fondi palīdz dalībvalstīm īstenot reformas un veikt investīcijas, kas atbilst Savienības prioritātēm, tādējādi veidojot Savienības ekonomiku un sabiedrību ilgtspējīgāku un noturīgāku un labāk sagatavotu attiecībā uz zaļo un digitālo pārkārtošanos mainīgajā kontekstā pēc Covid-19 pandēmijas. Krievijas agresijas karš pret Ukrainu ir vēl vairāk saasinājis iepriekš pastāvošās sociālekonomiskās problēmas, jo augstākas enerģijas cenas īpaši ietekmēja mājsaimniecības ar zemiem ienākumiem. Dalībvalstīm un Savienībai būtu jāturpina rūpēties par to, lai tiktu mazināta sociālā ietekme un ietekme uz nodarbinātību un ekonomiku un lai pārkārtošanās būtu sociāli godīga un taisnīga, ņemot vērā arī to, ka lielāka atvērta stratēģiskā autonomija un paātrināta zaļā pārkārtošanās palīdzēs samazināt atkarību no enerģijas un citu stratēģisko produktu un tehnoloģiju importa, jo īpaši no Krievijas. Būtiski ir stiprināt noturību un veidot iekļaujošu un noturīgu sabiedrību, kurā cilvēki ir aizsargāti un spēj paredzēt un pārvaldīt pārmaiņas un kurā viņi var aktīvi piedalīties sabiedrības norisēs un ekonomikā.
- (14) Lai atbalstītu statusa maiņu darba tirgū un pilnībā izmantotu neizmantoto darba tirgus potenciālu, arī saskaņā ar aktīvas iekļaušanas pieeju un ņemot vērā zaļo un digitālo pārkārtošanos, ir vajadzīgs saskaņots aktīvas darba tirgus politikas kopums, kas ietver pagaidu un mērķtiecīgus darbā pieņemšanas un statusa maiņas stimulus, prasmju politiku, tostarp mācīšanos zaļās pārkārtošanās un ilgtspējīgas attīstības vajadzībām, kā arī mērķorientēti, efektīvi un pielāgojami nodarbinātības dienesti. Būtu jānodrošina pienācīgi darba apstākļi, tostarp darba aizsardzība un darba ņēmēju fiziskā un psihoemocionālā veselība.

- (15) Būtu jānovērš diskriminācija visās tās izpausmēs, jānodrošina dzimumu līdztiesība un jāatbalsta darba tirgū nepietiekami pārstāvētu grupu nodarbinātība. Būtu visiem jānodrošina vienlīdzīga piekļuve un iespējas un būtu jāsamazina nabadzība un sociālā atstumtība, jo īpaši bērnu, personu ar invaliditāti un romu tautības iedzīvotāju nabadzība un sociālā atstumtība, it īpaši, nodrošinot darba tirgu un adekvātu un iekļaujošu sociālās aizsardzības sistēmu pilnvērtīgu darbību, kā noteikts Padomes 2019. gada 8. novembra³⁰ un 2023. gada 30. janvāra³¹ ieteikumā. Turklāt būtu jālikvidē šķēršļi, kas kavē iekļaujošu un uz nākotni vērstu izglītību, mācības, mūžizglītību un dalību darba tirgū. Dalībvalstīm būtu jāveic investīcijas pirmsskolas izglītībā un aprūpē atbilstīgi Eiropas Garantijai bērniem un Ieteikumam par Barselonas mērķrādītājiem 2030. gadam, jāiegulda, lai padarītu profesionālo izglītību un apmācību pievilcīgāku un iekļaujošāku atbilstīgi Padomes 2020. gada 24. novembra Ieteikumam³², kā arī jāveic investīcijas digitālo un zaļo prasmju jomā saskaņā ar Digitālās izglītības rīcības plānu un Ieteikumiem par mācīšanos zaļās pārkārtošanās un ilgtspējīgas attīstības vajadzībām un “Ceļi uz panākumiem skolā”. Nepieciešams nosacījums vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanai ir piekļuve cenas ziņā pieejamiem un pienācīgiem mājokļiem, tostarp, izmantojot sociālos mājokļus. Būtu jārisina bezpajumtniecības jautājums, jo īpaši ar preventīviem pasākumiem un sekmējot piekļuvi pastāvīgam mājoklim, un sniedzot veicinošus atbalsta pakalpojumus.

³⁰ Padomes Ieteikums (2019. gada 8. novembris) par darbinieku un pašnodarbināto personu piekļuvi sociālajai aizsardzībai (OV C 387, 15.11.2019., 1. lpp.).

³¹ Padomes Ieteikums (2023. gada 30. janvāris) par adekvātu minimālo ienākumu, kas nodrošina aktīvu iekļaušanu (OV C 41, 3.2.2023., 1. lpp.).

³² Padomes Ieteikums (2020. gada 24. novembris) par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai (OV C 417, 2.12.2020., 1. lpp.).

Savlaicīga un vienlīdzīga piekļuve cenas ziņā pieejamai kvalitatīvai ilgtermiņa aprūpei saskaņā ar Padomes 2022. gada 8. decembra Ieteikumu³³, kā arī veselības aprūpes pakalpojumiem, tostarp profilaksei un veselības aprūpes veicināšanai, ir īpaši svarīga, ņemot vērā arī iespējamās veselības apdraudējumus nākotnē un saistībā ar sabiedrības novecošanu. Būtu jāturpina īstenot personu ar invaliditāti potenciāls veicināt ekonomikas izaugsmi un sociālo attīstību saskaņā ar Personu ar invaliditāti tiesību stratēģiju, kurā dalībvalstis tika aicinātas noteikt nodarbinātības un pieaugušo izglītības mērķrādītājus personām ar invaliditāti. ES stratēģiskajā satvarā romu jautājumos³⁴ ir uzsvērtā marginalizēto romu kopienu spēja samazināt darbaspēka un prasmju trūkumu, un tā mērķis ir vismaz uz pusi samazināt nodarbinātības plaisu starp romiem un iedzīvotājiem kopumā. Jaunas tehnoloģijas un mainīgas darbavietas visā Savienībā ļauj nodrošināt elastīgāku darba režīmu, kā arī uzlabot ražīgumu un darba un privātās dzīves līdzsvaru, vienlaikus veicinot Savienības zaļo saistību izpildi. Minētās norises rada arī jaunas problēmas darba tirgos, ietekmējot darba ņēmēju un pašnodarbināto darba apstākļus, darba aizsardzību un viņu faktisko piekļuvi adekvātai sociālajai aizsardzībai. Dalībvalstīm sadarbībā ar sociālajiem partneriem būtu jānodrošina, ka jauni darba organizācijas veidi tiek pārvērsti kvalitatīvās darbavietās un pienācīgās, veselīgās un drošās darbavietās un darba apstākļos, kā arī nodrošina darba un privātās dzīves līdzsvaru, aktīvas un veselīgas vecumdienas, saglabājot iedibinātās darba un sociālās tiesības un stiprinot Eiropas sociālo modeli.

³³ Padomes Ieteikums (2022. gada 8. decembris) par piekļuvi cenas ziņā pieejamai un kvalitatīvai ilgtermiņa aprūpei (OV C 476, 15.12.2022., 1. lpp.).

³⁴ Komisijas 2000. gada 7. oktobra paziņojums “Savienība, kurā valda līdztiesība: ES romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēģiskais satvars” un Padomes Ieteikums (2021. gada 12. marts) par romu līdztiesību, iekļaušanu un līdzdalību (OV C 93, 19.3.2021., 1. lpp.).

- (16) Integrētās pamatnostādnes būtu jāizmanto par pamatu konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem, kurus Padome sniedz dalībvalstīm. Dalībvalstīm būtu pilnībā jāizmanto savi *REACT-EU* resursi, kas darīti pieejami saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/2221³⁵, ar kuru līdz 2023. gadam tiek stiprināti kohēzijas politikas fondi un Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām. Pašreizējās Ukrainas krīzes dēļ Regula (ES) 2020/2221 ir papildināta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2022/562³⁶, kā arī ar turpmākiem grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1060³⁷ par priekšfinansējuma palielināšanu *REACT-EU* vajadzībām un ar jaunām vienības izmaksām, kas palīdzēs paātrināt to cilvēku integrāciju, kuri pamet Ukrainu un ierodas Savienībā, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2022/613³⁸.

³⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/2221 (2020. gada 23. decembris), ar ko Regulu (ES) Nr. 1303/2013 groza attiecībā uz papildu resursiem un īstenošanas kārtību, lai palīdzētu veicināt ar Covid-19 pandēmiju un tās sociālajām sekām saistītās krīzes seku pārvarēšanu un sagatavoties zaļai, digitālai un noturīgai ekonomikas atveseļošanai (*REACT-EU*) (OV L 437, 28.12.2020., 30. lpp.).

³⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/562 (2022. gada 6. aprīlis), ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013 un (ES) Nr. 223/2014 attiecībā uz kohēzijas rīcību bēgļu atbalstam Eiropā (*CARE*) (OV L 109, 8.4.2022., 1. lpp.).

³⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

³⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/613 (2022. gada 12. aprīlis), ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013 un (ES) Nr. 223/2014 attiecībā uz lielāku priekšfinansējumu no *REACT-EU* resursiem un vienības izmaksu noteikšanu (OV L 115, 13.4.2022., 38. lpp.).

Turklāt 2021.–2027. gada plānošanas periodā dalībvalstīm būtu pilnībā jāizmanto Eiropas Sociālais fonds Plus, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Atveseļošanas un noturības mehānisms un citi Savienības fondi, tostarp Taisnīgas pārkārtošanās fonds, kā arī fonds *InvestEU*, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/523³⁹, kā arī tehniskā atbalsta instruments, lai veicinātu kvalitatīvu nodarbinātību un sociālās investīcijas, apkarotu nabadzību un sociālo atstumtību, cīnītos pret diskrimināciju, nodrošinātu piekļūstamību un iekļautību, kā arī lai veicinātu darbaspēka prasmju pilnveides un pārkvalificēšanās iespējas, mūžizglītību un augstas kvalitātes izglītību un mācības visiem, ietverot arī digitālo prātību un prasmes, lai iedzīvotājiem sniegtu zināšanas un kvalifikācijas, kas nepieciešamas digitālajai un zaļajai ekonomikai. Dalībvalstīm būtu pilnībā jāizmanto arī ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/691⁴⁰ izveidotais Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds darbu zaudējušiem darba ņēmējiem, lai sniegtu atbalstu darba ņēmējiem, kas atlaisti tādu lielu pārstrukturēšanas pasākumu rezultātā kā, piemēram, sociālekonomiskās pārmaiņas, ko izraisījušas globālas tendences, un tehnoloģiskās un vides pārmaiņas. Lai gan integrētās pamatnostādnes ir adresētas dalībvalstīm un Savienībai, tās būtu jāīsteno partnerībā ar visām valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm, cieši iesaistot parlamentus, kā arī sociālos partnerus un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus.

³⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/523 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017 (OV L 107, 26.3.2021., 30. lpp.).

⁴⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/691 (2021. gada 28. aprīlis) par Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fondu darbu zaudējušiem darba ņēmējiem (EGF) un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1309/2013 (OV L 153, 3.5.2021., 48. lpp.).

- (17) Nodarbinātības komitejai un Sociālās aizsardzības komitejai saskaņā ar to attiecīgajām LESD paredzētajām pilnvarām būtu jāuzrauga, kā attiecīgā politika tiek īstenota, raugoties no nodarbinātības pamatnostādņu aspekta. Minētajām komitejām un Padomes darba sagatavošanas struktūrām, kas iesaistītas ekonomikas un sociālās politikas koordinēšanā, būtu cieši jāsadarbojas. Būtu jāuztur politikas dialogs starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Komisiju, jo īpaši par nodarbinātības pamatnostādnēm.
- (18) Ir notikusi apspriešanās ar Sociālās aizsardzības komiteju,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo tiek pieņemtas pielikumā izklāstītās dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnes (“nodarbinātības pamatnostādnes”). Nodarbinātības pamatnostādnes ir daļa no integrētajām pamatnostādnēm.

2. pants

Dalībvalstis nodarbinātības pamatnostādnes ņem vērā savā nodarbinātības politikā un reformu programmās, par kurām ziņojumus iesniedz saskaņā ar LESD 148. panta 3. punktu.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

...,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs / priekšsēdētāja*